XIV-ik évfolyam. 46-ik szám. Kőszeg, 1894. november 18-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt = 8 korona, félévre 2 frt = 4 korona, negyedévre 1 frt = 2 korona.
Egyes szám ára 10 kr. = 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
WITTINGER ANTAL.
Kiadó és laptulajdonos:
FEIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadótulajdonoshoz, Feigl Gyula nyomdászhoz (városkör 81) intézendők.
Nyilttér sora 40 kr. — Hirdetések nagyság szerint.

Pangás.

Nem mindig rajtunk mulik, ha valami téren pangás, hanyatlás mutatkozik, mert hiszen az egyén, de meg a tömeg is nincs mindig abban a helyzetben, hogy annak útját állja; nem rendelkezik állandóan ama eszközök fölött, a melyekkel lendithetne olyan ügyeken, a melyeket *közügynek*, *kereskedelemnek*, *iparnak* stbinek szokás nevezni. A külbefolyás, különböző életviszonyok, a modern vagy nem-modern átalakulások s más effélék irányitják a népek jólétét; egyes helyek, városok fejlődését vagy hanyatlását ezek mozditják elő. Nem kell szükségképen mondanunk, hogy Kőszeg is ezek hatása alatt áll és sok eshetőségnek van kitéve. Aszerint alakulnak azután a viszonyok kedvezőkké vagy kedvezötlenekké.

Hanem bizonyos másrészt megint az is, hogy az ember a saját existentiáját többé kevésbé mégis biztosithatja, hahogy a rendelkezésére álló eszközök segitségével fáradhathatlannl küzd az életben.

Ha harczképtelenné lesz, ha elvérzik a küzdő téren, ám, becsülettel esett el, mert megkisérlet mindent és megtette kötelességét; de ha léhán, gyáván megfutamodik vagy lerakja fegyverét, bizony *gyászmagyar*-kának csufolhatja a világ, mert félt — ember lenni. . .

Nem alkalmazzuk az imént elmondottakat teljesen a uri viszonyainkra, de úgy látjuk, hogy lankad itt az élet, sőt némely téren határozottan pangás észlelhető. Ott vannak különböző nevü és irányu egyesületeink! Nagy hévvol karolunk fel eszméket, nyulunk bele valaminek az irányitásába, javitásába, s mikor benne vagyunk a munkában, fel-fel egyenesedünk, mintha megfájdult volna derekunk; majd rátámaszkodunk szerszámunkra, mintha elfáradtunk volna; nem ritka eset végre, hogy egészen leteszünk tevékenységünkről. Egy hosszú éveken át virágzó egyesületünk, a zene-egyesületet igy hagytuk elaludni. A dalegyesületet, mely szintén régi keletü, odáig jutott indolenciánk által, hogy úgy kapkod levegő után, mint a fudokló. Nem tömörülnek az arra való működő tagok, s a meglevőket nem támogatja senki. Mert nem támogatás az, ha kegyeleuképen 1—2 frtot fizetünk az egyesület kasszájába, de estélyeit nem látogatjuk. Nem támogatjuk legszebb törekvéseiben, minő például az, hogy egy innen származott művész-jelesünk szülőháza emléktáblával megjelöltessék.

Ott van a *kereskedelmi kör*. Már három izben nem volt megtartható egy közgyülése a tagok részvétlensége miatt. Ott az ujabb keletü *szegény tanulókat segélyző egyesület*, mely tovább egy évnél áll fenn s még egy griffit sem vett arra rászorult gyermeknek, annál kevésbé egy csizmatalpat. Jószivü emberek készen tartják az ócska ruhát a szegényeknek s nincs a kinek leadhatnák, mert az egyesület nem mozdul. Hát aztán mit szóljunk a *turista-osztályról*, arról a testületről, mely oly nagy tevékenységet fejtett ki és több dicséretes eszme fölvetése mellett egy nagyon szép, a millennium megünneplését is megpenditette!? Ott is bevonták a vitorlákat, mintha majdan később gőzerővel lehetne czélhoz jutni.

Ezek a legszembetünőbb és nem épen örvendetes jelenségek, melyek az egyesületi élet terén mutatkoznak s fel kell hogy emlitsünk, mert nem hihetjük, hogy egy kis jó akarat mellett pezsgőbb életet ne lehetne önteni egyesületeink működésébe.

Nem szabad lankadnunk a küzdelemben, nem beadni derekunkat, ha nem megy minden a szájunk ize szerint és nem mutatkozik közvetetlen siker. Nem szabad megretirálnunk a nehézségek elől különösen nekünk köszegieknek, a kik magunkra vagyunk hagyatva, s a kik, ha gyengéknek bizonyulunk, alá merülünk, mint a léket kapott sajka.

Helyiérdekü vasutak.

(b) A helyi érdekü vasutak nagy fontosságának fejtegetése fölöslegesebb a fölöslegesnél. A közgazdasági kezdő elemek közé tartozik a vicinális vasuti rendszer hasznának belátása. Az országszerte megindult mozgalom ilyen vasutak létesitése, szaporitása, fejlesztése iránt is azt bizonyitja, hogy a helyiérdekü vasutak gazdasági értékének tudata átment a köztudatba. Minden vidéken terveznek, épitenek, vagy legalább óhajtanak ilyen vasuti összeköttetést. E helyiérdekü közlekedő-eszközök igazában országos érdekűek, amennyiben a nemzet gazdaságát gyarapitják, s ezért természetes, hogy a vicinális vasutak épitése körül tapasztalható sürgés-forgás a helyi érdekeken kivül álló köröket is melegen érdekli.

A helyiérdekü vasutak épitésénél, forgalmánál arra kell igyekezni, hogy a helyes gazdálkodás elvét soha szem elől ne téveszszék, hogy a vasut létesitésével elérni szándékolt haszon minél csekélyebb tőke megkötésével éressék el. E kitüzött czél megvalósitására szükséges, hogy úgy a vasut irányának a meghatározásánál,

TÁRCZA.

A kőszegi polgárok könyvéből.

(Folytatás.)

1655. évben.

Január hó 8-án: Czele Mihály, Deömötör Marton kezessége mellett; Szváz Mihály süveggyártó.

Május hó 4-én: Bitternacb Simon posztócsinálló.

Május hó 14-én: Magyorássy Mihály — Gombosy Mátyás és Somogyi Endre kezessége mellett.

Szeptember 7-én: Moritz János szabó, idevaló fiu, Somogyi András, Szabó Márton érette kezesek levén, hogy jámborul viseli magát.

1656. évben.

Február hó 22-én: Czabaj Vajda György.

Márczius hó 17-én: Hoffner Erasmus posztócsinálló.

Junius hó 11-én: Jaidick Hans, idevaló fiu.

Szeptember hó 1-én: Kados Mihály. Kezesei voltak: Somogyi Endre, Mikos Ambrus.

Marton Benedek csizmadia. Kezesei: Somogyi András és Mikos Ambrus, hogy mindig engedelmességgel lesz a városnak.

Pillhofer Pál, pintér; Brintler György; Marhofer Henrik szappanfőző.

1657. évben.

Lotesz Job mészáros; Feygol Mihály fazekaslegény, idevaló fiu; Gianovics János szabólegény. Kezesei: Deömötör János, Zombor György szabó; Vechelius András, Takó István szabó.

Somogy Vida, kezesei: Erdős Balázs és Baranyay István.

László János, városi fiu, kezesei: Gribold Mihály és Mikos Ambrus.

Kálmán János csizmadia; Solhár András csizmadia; idevaló fiu, Komlóssy István szabó, idevaló fiu, Pintér Hans bognár, idevaló fiu; Huttkerinkpreiner Kristóf kereskedő. Kezesei: Thulmon György és Doby György.

Czingill Istváu csizmadia; Szily János szabó, kezesei: Mikos Ambrus és Kósa György.

Tily Hans süveggyártó, ide való fiu; Obersnér Pál kereskedőlegény; György Gábor; Makholt Kristóf; Luttár Mihály csizmadia legény, kezesei: Druskóczy Mihály, Sándor András.

Mert Radly bognár legény, kezesei: Pál Pista és Helprand Farkas.

Biczó Gergely, kezesei: Erdős Balázs és Szemenyei János.

Pausz Ambrus, kezese: Mikos Ambrus szabó.
Bosky Mihály, ide való városi fiu; Bakocha Mihály szabó, kezese: Dömötör Márton és Marthon András.

1659. évben.

Aszszü Gergely kovács, kezesei: Baranyay István és Erdős Balázs.

Daly György szücs, idevaló fiu, Schna György, Simon János kőszegi polgár fia, Czakely György, Mendlys Hans, Marton Gergely, Téglás Gergely, Henczó Márton, Halászi János szabó, Meskó Jakab gombkötő, Nagy Rácz Mihály győri fiu, Csasics György szabó, Stacz Gruber, Paor Lőrincz, Paugertner Hans, Kinaszt János idevaló fiu, Gazdag Pál. Két név olvashatatlan. Pickler Lőrincz portörő, Lantos György, Hodikig György, Ambrosy Mihály, Gazdag György, Rusae Mátyás, Mogyoródy János lakatgyártó legény, Strausz Ádám, idevaló fiu, Ekkr Zacharias, Tulmon Mihály, kalmarlegény, Grebold Mihály itt való tanácsbeli fia, Marton István csizmadia, Fogly Lőrincz német szabó, Pillhofer Mihály piutérmester, Jauichar Horváth András szabó mester.

1660. évben.

Poru Gergely szabó mester, Bik György idevaló fiu, Koppay György szücs, Marusits János szabó, Bitticz György, Pék Mihály, Kainschlagh Mihály.

1661. évben.

Veller András pintér, Langenvieser István, mészáros; hite miatt el kellett jönnie Felső-Liszlóról és mivel szegény is volt, 5 frtot fizetett, mint idevaló polgár fia.

Hartman Raimund tislér legény, Gabrian Mátyás idevaló csizmadia fia, Rádl András varga mester fia, Freünt Mihály soproni fiu, Thobis György, Pratthofer Mihály, Peterman Mihály muraszombatról, Kimpel Simon kőmüves, Boghnir Jakab, Faygkel Hans kötélgyártó, (mostani Feigl-ek őse lehet). Smit kötélgyártó, Pilych Mátyás kötélgyártó, Szentgyörgyvölgyi Tamás szabó, Paffa András szabólegény, Gayer Hans timár, Tisler Faltin süveggyártó, Micherdy István lakatgyártó legény nemes fő-hollósy fiu, Pilys Tamás mészáros, Hoch Mátyás, Soós János vargalegény, N. Kozma domjáni fiu, Farkas Mihály gombkötő kaprinárói, Therganez Márton üveggyártó, Smyd Tóbiás, Orbán István csizmadia.

1663. évben.

Fayrabanth János nemes, Balog András belső tanácsbeli fia, Grabanich Miklós szabó legény, Schmitt György süvegyártó, Lypp Mátyás süveggyártó, Téglás Gergely, Papay Gergely szijgyártó, Roghach Mátyás, Muraszombatról, szabó.

(Folytatása következik.)

valamint a vasut nyomtávolságának a megállapitásánál és végre a szükséges felszerelés körül igen óvatos eljárás követtessék. Ugyanily lelkiismeretes, beható tanulmányozás alapján szabad csak eldönteni azt a kérdést is, amely a létesitendő vasut erkölcsi és anyagi hasznának kitüntetésére vonatkozik.

Igen fontos szerepe van a vasutépitésnél a kisajátitási költségnek. E költségek gyakran oly nagyok, hogy gyakran a vasut épitése ezen mulik. Ez okból czélszerű, hogy ha a vasut részére oly területet vesznek igénybe, amelyek költség nélkül válthatók be, és amely már ugyis a közhasználatban van tudniillik az országutat. Igen sok államban már át is engedték az országutakat vasutépités czéljára.

Ha csak a svájczi helyiérdekü vasutakat tekintjük, arra a meggyőződésre jutunk, hogy a helyiérdekü vasutaknak nálunk divó épitése valóságos vétek. Olyan svájczi vasutak, amilyen például a Dörpthal-bahn, negyvenöt kilométernyi vonalon meglehetős nehéz terrainviszonyokkal megküzdve, szinte primitiv eszközökkel pompásan bonyolitja le egy nagy vidék teher- és személyforgalmát — az országút mentén. És ehhez hasonló vasutak nagy számban vannak a Svájczon kivül, az érdekelt vidékek hasznára.

Természetes, hogy disztingválnunk kell szorosabb értelemben vett helyiérdekü vasutak és vicinális vasutak között. Amannak csakis gyűjtő szerepe van a nagyforgalomban, emez maga is részes benne. Megjegyzéseink csakis amazokra vonatkoznak, tehát a magyar helyi érdekü vasutak jó részére.

Nézetünk szerint a közutak megszerzése nem fog nehézségekbe ütközni, mert fel nem tételezhető, hogy a hatóságok a közönség érdekeit előbb-utóbb ki ne elégitenek, már azért is, mert az a körülmény, hogy az uton vezetik, az ut tulajdonosára nézve haszonnal jár, amennyiben az utfentartó költségek nagy részét is a közösen használó vasut fogja viselni.

A közutakon vezetett vasut bajaként, az élet- és vagyonbiztonságnak nagy mérvben való veszélyeztetését emlegetik. De éppen a statisztika bizonyitja, hogy a vasutak okozta ilyen bajok, az elgázolások, igen ritkán fordulnak elő, s hogy relative több áldozata van minden más közlekedő eszköznek, mint a vasutnak. Megint a svájczi helyi érdekü vasutakra hivatkozunk, amelyek temérdek községen, szük utczákon mennek keresztül annélkül, hogy gyakori bajt okoznának. Egyszerü pszikológiai magyarazata van ennek; ahol nagyobb, közvetlenebb a veszedelem, ott nagyobb az óvatosság. A vasuttól félnek, s ezért óvatosak is vele szemben. De meg a vasutak üzeme alatt történő elgázolások és sérülések arra ösztönözhetik a szakköröket, hogy oly berendezéseket létesitsenek, amelyeknek hatása alatt a balesetek száma a lehető legcsekélyebbre apasztassék.

Az ilyen szorosabb értelemben vett helyi érdekü vasut nyomszélességének megállapitásánál első sorban a keskeny nyomtávolságra kell gondolnunk. A normális nyomu és a keskeny nyomtávolságu vasuti rendszerek hivei mindent elkövetnek, hogy a maguk álláspontjának egyedül üdvözitő voltát bizonyitsák, és nem ritka eset, hogy a küzdők a szükséges tárgyilagosságról teljesen megfeledkeznek. Pedig ilyen kérdések megoldásánál elfogultságoknak nincs helye; ily esetekben minden érvet behatóan meg kell vizsgálni. A keskeny vágányu vasutnak egyik főelőnye abból áll, hogy a keskenyvágány mellett a telep okozta uehézségeket sokkal könyebben lehet legyőzni, mint a normális nyomtávolsággal. A keskenyvágányu vasutakat könyebben lehet a falvak és iparvállalatok közvetlen közelébe vinni, sőt gyakran rajtuk keresztül is.

A keskeny nyomtávolságnak egy másik előnye az, hogy igen éles kanyarulatokat lehet vele alkalmazni, ami által a pálya mentén fekvő telepeket és termelési helyeket sokkal könnyebben lehet megközeliteni. A keskeny nyomtávolság lehetségessé teszi, hogy szegényebb vidékek is a maguk gazdasági életének fejlődéséhez okvetlen szükséges vasuti hálózathoz jussanak.

Olcsóbb a keskeny nyomtávval biró vasut megépitése azért, mert olcsóbb a talpfák és sineknek a beszerzése, csekélyebbek a kisajátitási költségek és végre az alapépitmények is olcsóbbak, mint a normális nyomtávolságu vasutaknál. Ennek ellenében relative drágább a forgalmi eszközöknek e beszerzése. A fel- és leadásra kerülő áruk elszállitására a keskeny vágányu vasutnak több kocsira és lokomotivra van szüksége, mint a szabványos nyomtávolságu vasutnak, és pedig azért, mert a keskenyvágányu vasut kocsiainak a megterheltetése, a lokomotivoknak pedig a vontató ereje kisebb a rendes nyomtávolságu vasutakénál. Igy tehát több forgalmi eszközökre is lesz szükség és mivel a járművek beszerzési költsége nem áll egyenes arányban a bordó-, illetve vontatóképességükkel, természetes, hogy két kisebb kocsi többe kerül, mint a nagy kocsi.

A járművek beszerzésével járó eme hátrányok azonban az ujabb műszaki vivmányok figyelembevételével kiküszöbölhetők, és tényleg vannak keskenyvágányu vasutak, amelyeken már rendes (10,000 kilogramm) hordóképességü kocsik közlekednek.

Legfontosabb szerepe van azonban a helyiérdekü vasutaknál a helyes gazdálkodásnak az üzemben. Itt a legnagyobb takarékosság szükséges, ha helyes eredményt akarunk elérni. Ebben a tekintetben is a keskenyvágányu vasutaknak nagy előnyük van, amennyiben a forgalom biztosságára szükséges kiadások, arra való tekintettel, hogy a vonatok gyorsasága nagyon csekély, a minimumra szoritathatók le. Általánosan elismert tény ugyanis, hogy a vonatok sebességének csökkenésével az üzemi költségek is csökkennek.

Kevesebb költséget igényel az árufelvétel és kiszolgáltatás is; — mert e művelet körül is, miután a forgalom berendezése és lebonyolitása szerény viszonyokhoz mérten eszközöltetik, úgy a dologi, mint a személyi kiadások szintén leszoritathatók a minimális határig.

Legnagyobb hátránynak emlitik a keskeny vágányu vasut üzemére nézve azt a körülményt, hogy az árukat át kell rakniu, ha ez normális vasutra van rendelve. Hanem e hátrány ma már nem oly nagy, mint volt ezelőtt. Ha a tökéletesitett műszaki berendezéseket igénybe is veszik, az átrakodásokból eredő költségek annyira leszállithatók, hogy e költségeknek a tömegáruk előmozditására már nincs nagy befolyásuk.

Bizonyosra vehető, hogy arra az esetre, ha a keskenyvágányu vasuti hálózat nagyobbodik, a technika az átrakodás részére oly eszközöket fog a vasutaknak rendelkezésére bocsátani, amelyek a már amugy is rendkivül alacsony egységtételeket még jobban redukálni fogják.

Pályázat.

A tapolczai államilag segélyezett vinczellér iskolában az 1895. év január hó elsején kezdődő s egy évig, vagyis 1895. év december hó végéig tartó tanfolyamra 25 növendék felvételére pályázat hirdettetik. A felvétel részint saját költségen, részint alapitványi helyekre ingyen történik. Alapitványi hely van 22, melyek közül 6 állami alapitvány, még pedig kettő B.-Füred és vidékéről, kettő Alsó-Lendva és vidékéről, kettő az ország bármely vidékéről jelentkező pályázóknak van fentartva. — Felvételi kellékek: 1.) 16 éves kor betöltését igazoló keresztlevél. — 2.) Irni, olvasni tudás. — 3.) Ép, egészséges, gyakorlati munkálatok végzésére alkalmas testalkatot igazoló orvosi bizonyitvány. — Szülői vagy gyámi beleegyezés s azon kötelező nyilatkozat, hogy a tanulót az intézetből évközben ki nem veszik. — A szükséges ruházatról, fehérés ágynemüről, valamint kisebb kertész eszközökről (metsző olló, oltó kés) minden tanuló önmaga tartozik gondoskodni. — A saját költségen tanulók egész évi élelmezési dija 120 frt, mely összeg 60 frtos részletekben félévenként előre fizetendő. — A nem állami alapitványt élvezők 5 évig Zalamegye területén kivül szolgálatba nem állhatnak. — A kellőleg felszerelt kérvények folyó évi november 20-ig a tapolczai vinczellériskola felügyelő bizottságához czimezve az iskola igazgatóságánál nyujtandók be. — Tapolcza, 1894. október 26-án. — Az igazgatóság. —

32327/94. sz.

Ezen pályázat kellő közhirrététel végett főszolgabiró és polgármester uraknak kiadatik.

Szombathely, 1894. november 8-án.

Károlyi Antal,
alispán.

HIREK.

— **Erzsébet napja.** Holnap, hétfőn, d. e. 9 órakor ő felsége a királyné névünnepe alkalmából az uj plébánia-templomban ünnepélyes istentisztelet lesz.

— **Személyi hir.** *Hrabovszky* József honvédezredes Sopronból mult pénteken a helyben államásozó honvédséget megvizsgálta.

— **Esküvő.** Ma délután 3 órakor a plébánia-templomban *Seper* Kornélia esküvője lesz *Till* Sándor honvédfőhadnagygyal.

— **Kis katonák megbérmálása.** A helybeli katonai alreáliskolában a közeli hetekben bérmálás lesz. A katona-deákoknak fogja a bérmálás szentségét feladni *Belepotoczky* tábori püspök, ki e czélból ideérkezik városunkba.

— **Anonym iparos panasza.** „Egy idevaló iparosi“ aláirással német panaszlevel ment Budapestre a mészárosok kongreszusa elé, még pedig a következő tartalommal:

„A *Politisches Volksblatt*-ban 1894. október 12-én közzétett czikk: „A mészárosok és hentesek kongreszszusa“ — figyelmeztet engem arra, miben nyilvánul iparunk szomoru helyzete. Bátor vagyok ennél fogva az emlitett czikkből kiindulva a tisztelt szövetkezetnek szomoru helyzetünket tudomására hozni. Itt, a mi szabad királyi városunkban, Kőszegen a városi urak, a polgármesterrel és jegyzővel (*ügyészt* akartak mondani) élükön egy sertéshizlalót rendeztek be s igy nekünk a legnagyobb konkurrencziát csinálják. Helyiséget vesznek fel, beállitanak oda egy embert: a mi szakmánkból és a gondolható legolcsóbb árakon pazarolják a husi, olyannyira, hogy a koncurrenczianak minden lehetőségétől megfosztanak. Kérem ezeket congreszusokba fölvenni.“

A kongreszus azonban nem vette fel a panaszt, hanem a csinosan irt levélkét ide küldte a város polgármesteréhez, nyilván azért, hogy gondoljanak egyet azok a városi urak és — folytassák üzletüket.

Mikszáth előszava az Almanachhoz.

Tudvalevő dolog, hogy Mikszáthnak többféle fizognomiája van, a mely azonban valamennyi ismerős és kedves dolog az olvasó előtt. Holmiut Skarron csipkedi a politikusokat, majd mint Senex mesél el valami kedves adomát, de utóbbi időben ha már álnevet használ legtöbbször Katánghy Menyhért képviselő ur hangján szólal fel. Ez a Katánghy tipikus egy alak. Soha még ennél jobban nem rajzolták meg a kapaszkodó, miniszteri kegyet hajhászó, korlátolt képességü, de rengeteg ambiczióju honatyát! Kezd már kijönni a divatból a „mameluk“ szó, mert kiszoritja Katánghy neve!

Nos tehát, ezzel a Katánghyval iratja meg Mikszáth az előszót az Almanachhoz, még pedig levél alakjában, melyet Menyus ur feleségéhez intez. „A közönség ugyis azt hiszi, hogy Katánghy dolgait én irom — mond Mikszáth, mikor rábeszéli Singer és Wolfneréket, hogy Menyus urat bizzák meg az előszó megirásával — és viszont, hogy az én dolgaimat ő irja; önöknek tehát egyre megy.

Wolfner föllerosi Katanghyt a képviselőház folyosóján és kéri tőle az előszót, de a nagy férfiu nem akar ráállni, azon ürügy alatt, hogy ő politikus és nem szépirodalmi iró; mire Wolfner azzal a fenyegetéssel távozik, hogy még nem végeztek egymással. Mert ha Mózes vizet fakasztott a sziklából, ő meg Mózesből is tudna kéziratot fakasztani.

Menyus ur nem törődik a fenyegetéssel, de egyszerre csak ott terem előtte egy fekete, rejtélyes ur, a versenczi kutfuró és hypnotiseur, a ki elaltatja és azt szuggerálja neki, hogy a mint fölébred, irja meg az előszót az Almanachhoz. S csakugyan, amint fölébred, valami nyugtalanitó, izgató vágy kergeti, a melynek nem tud ellenállni. Keresi az előszó thémáját. Keresi Jókainál, Szilágyinál, Eötvös Károlynál és végre Wekerle miniszterelnöknél, a ki Beöthy Aldzsihoz utasitja mivelhogy ez kezeli a bohókás ügyeket. (Olyan finoman rajzolja Mikszáth az emlitett politikusokat ezekben a beszélgetésekben, hogy már ezért is nagyon érdemes az egész előszót elolvasni.) Beöthy csakugyan jó tanácsot ad neki: altassa el ujból magát a hypnotiseur által. Hypnotikus álmában majd megtalálja az alkalmas aestetikai thémát.

. . . Itt már átadjuk a szót Katánghy Menyhért urnak, a ki a következőkben számol be további élményeiről:

II. A másolszori daltatás.

Természetesnek fogod találni, kedves Klára, hogy ezt a tanácsot megfogadtam s másnap reggel siettem a Singer és Wolfner-féle könyvkereskedésbe, a hol szerencsére ott ült a boltban a tegnapi rejtélyes idegen.

Megmondtam, hogy immár megirom az előszót, sőt ez a legélénkebb vágyam a világon, de az alkalmas themát kellene megkeresnem, hát altasson el és kutattassa fel velem.

— Semmi sem könnyebb ennél — szólt a rejtélyes egyéniség s egy percz mulva már ugy aludtam, mint a bunda.

A jelenlevők a tudomány okulására, elfojtott lélekzettel figyeltek, papirra vetvén minden szót, a mely váltatott. E jegyzék következőleg hangzik:

Hypnotiseur: Menjen ön a Sándor-utczába!

Katanghy: Megyek.

Hypnotiseur: Ott van már?

Katanghy: Ott.

Hypnotiseur: Melyik tájon van?

Katanghy: tul az országházon, egy kétemeletes épületnél, hol egy lakásczédula van kiragasztva a kapun. (Oh, Klára, én még hypnotikus álmomban is a te kivánságodra gondoltam.)

Hypnotiseur: A menyekbe is, ne keresseu most lakást. Forduljon jobbra, ott találja a Gyulai Pál házát.

Katanghy: Előtte állok.

Hypnotiseur: Nagyon jól van; menjen be a kapun és nyisson be egyenest a Gyulai Pál dolgozó szobájába.

Katanghy: Benyitottam.

Hypnotiseur: Kit lát ott?

Katanghy: Pap Géza képviselő-társamat megöregedve.

Hypnotiseur: Nagyon helyes, maga Gyulai Pál az. Nézzen bele a koponyájába; ott kell a thémának lennie látja már?

Katanghy: Nem.

Hypnotiseur: Hát mit lát benne?

Katanghy: Három strófát látok embrióban a „Romhányi“-ból.

Hypnotiseur (félre): Sapristi! Gazdagabb ér, mint hittem volna. (Fennhangon.) Vigyázzon! Ön a rosszabbik fiókba nézett. Nézzen bele a koponya másik részébe, a hol az aestetikát tartja.

Katanghy: Nézem már.

Hypnotiseur: Nos, lát valamit?

Katanghy: Ugyan! Hisz ön egy antiquariatusba küldött engem. Avult nézetek és theoriák. Nem használhatom őket.

Hypnotiseur: Ej, ej, ne legyen türelmetlen! Tartoztunk egy fölösleges uttal az ördögnek, ennyi az egész. Térjen ön rögtön vissza és a Singer-Wolfner kereskedésben kutasson a könyvek között.

Katanghy (kis vártatva és bágyadtan): Visszajöttem itt vagyok.

Hypnotiseur: Nos fogjon a kutatáshoz.

Katanghy (szünet mulva): Hop, itt van! Megtaláltam!

Hypnotiseur: Hol van?

Katanghy: A legelső polczon, balról számitva a hetedik könyv. Annak a harmincznegyedik lapján van a thémám.

Hypnotiseur: E szerint, uram, fölébredhet.

III. Az előszó thémája:

Ah, Klári, milyen boldogság volt ez az alvás. De mit beszélek alvásról. Nem alvás volt az, hanem egy tökéletesitett élet. A lélek elválik a testtől s szállástalanul jár kel a teendői után. A voltaképeni élet tehát semmi más, mint a léleknek a rendes szálásán való tartozkodása.

Fáradtan, kimerülve ébredtem fel. Hideg verejték gyöngyözött homlokomon. Első szavam az volt:

— Hamar ide azt a könyvet.

Egy kereskedősegéd rögtön ugrott, felmászott a bolti létrán s lelkendezve hozta le a legfelső polczról a hetedik könyvet.

— **Ujabb konkurrenczia.** A sertéshizlaló társaság — mint halljuk — uj-évtől kezdve marhákat is vágat és marhahust is fog kiméretni. Nagyon természetesnek találjuk a társaság ebbeli elhatározását, melynek a fogyasztó közönség is csak örülhet, lévén annyi bizonyos, hogy ez esetben olcsóbb és talán jobb hushoz is juthat.

— **Meghiusult befásitás.** Említettük egyik mult alkalommal, hogy a fa piacz egy részét be fogják ültetni fákkal, bokrokkal és hozzá tettük, hogy ez az átalakitás csak diszére leend a városnak. Mint azonban most értesülünk, a tervből semmi sem lesz, mivel nagyon sok az ellenzője. A fapiaczon lakóknak és több nem közvetlenül érdekeltnek is skrupulusai vannak aziránt, hogy a térre kitorkoló 4—5 utczából jövő sok ember és szekér hova lesz az ott keletkező erdőben. De hát hogy mi is észre nem vettük azt az óriási közlekedést, (!) sok fás szekeret és nem szállottunk sikra a terv ellen mindjárt mult számunkban! Egy pár fácska és bokrocska bizony nagy szálka volna ott némely ember szemében. No meg a *ringlispielt* hova tennők. . .?

— **Hymen.** *Csapodi* Kálmán csepregi kereskedő itt Kőszegen jegyet váltott *Mérnyi* Juliska kisasszonynyal, *Patonay* Sándor útmester sógornőjével.

— **Szaporodó terhek.** Az iparostanonczok iskolájában olyannyira szaporodnak az inasok, hogy növekvő számuk s az uj miniszteri tanterv értelmében felállitott uj osztály szükségképen a tanerők szaporodását fogja maga után vonni.

— **Jótékonyság.** Az egy évvel ezelőtt alakult szegény tanulókat segelyező egyesületnek nagy segitségére van a mostani meleg időjárás. A mezitlábasoknak lehetővé van téve az iskolába való járás s igy a napsugár gyakorolja ez idő szerint a legnagyobb jótékonyságot.

— **A gólya madár.** Néha-néha csak rá száll a a városházára is a gólyamadár és hoz hol kisebb, hol nagyobb babákat ebbe a városi közcsaládba. Az öröm a város atyái között nem valami nagy ilyenkor, mert hát tudvalevőleg költséget okoz az effele szaporodás, főleg olyankor, mikor duplán rukkolnak be az uj jövevények. De ki fog zúgolódni az Isten áldása ellen!? Jöttenek ők bizony kettesével, *Kohl* Alajos és János, kik anyjuk, egy svábfalui elhalt hajadon után ide illetékesek és a város gondviselésére szorulnak. El is helyezték a gyermekeket helybeli magyar családoknál és nem, mint eleinte tervezve volt, Svábfaluban, hol esetleg tehénpásztoroknak nevelték volna. E dicséretes intézkedést a városi közgyám tette, kinek ezért elismeréssel adózunk.

— **Az időjárás.** Gyönyörü szép őszi napjaink vannak. A téli ruhát rövid ideig tartó használat után félre tettük és testünkre ujra a nyugalomra szánt őszi öltöny került. A legyeket és rovartársaikat fölkelti a napsugár s a növényzeten friss rügyet fakaszt. Legjobban esik ez a jó idő a késői veteseknek.

— **Gazdag vadász-zsákmány.** Ludadon, *Korchmáros* Menyhért vadászterületén mult csütörtökön vadászat volt, melyen 253 nyulat hoztak teritékre.

— **Kérelem.** Mindazon kegyes adakozókat, a kik a „Kőszeg Városi Szegénytanulókat Segitő Egyesület“ tevékenységét avult ruhák adományozásával támogatni kivánják, tisztelettel felkérem, hogy kegyes adományaikat Meszlényi Károly, az egylet gondnokához küldeni ne terheltessenek.

Steierlein Gábor,
egyesületi elnök.

— **Lábtörés.** Mult héttőn a reggeli órákban *Paller* András ácsmester udvarán farakodás közben egy gerenda *Juszt* József ács lábára esett és azt eltörte. Azonnal hazaszállitották és gondozás alá vették a sulyosan megsérült embert.

— **Tanitó-választás.** A patyi iskolaszék e hó 12-én választás utján betöltötte a megüresedett tanitóállomást. Megválasztotta *Iker* János, német-gencsi származásu fiatal tanitót, kiben a patyiak egy igen képzett tanerőt nyernek.

— **Gyönyörü friss málnát** talált sétaközben az erdőben egy hölgy és e november vége felé bizonyára ritka gyümölcsöt csokorba kötve *Kőszegi* József helybeli könyvkereskedőnek ajándékozta, kinek kirakatában megtekinthető.

— **Az uj sommás eljárás.** Ez a bonyodalmas, szövevényes uj törvény, mely november 1-én életbelépett, képezi most az ügyvédi és birói körökben a közbeszélgetés tárgyát. Megtanulása még a hivatásszerüleg foglalkozóknak is nagy gondokat okoz, ert sokban elter az eddigi eljárás szabályaitól. De leginkább fog eleinte zavarokat előidézni azoknál az ügyesbajos feleknél, kik ügyvédi képviseletről nem gondoskodnak, hanem személyesen védekeznek. Az uj sommás eljárásnak annyi fontossága, hogy valóban jót tenne népével az a jegyző, plébános, vagy tanitó, ki figyelmeztetné a perlekedőket, hogy november 1-től kezdve egészen másféle alakszerüségek mellett osztogatják az igazságot. Igy, hogy többet ne emlitsünk, az uj eljárás eltörli a bíróságoknál eddig szokásos két órai várakozási időt. Eddigelé ugyanis, ha az alperest reggeli 8 órára idézte be a járásbiróság, csak 10 órakor lehetett ellene *makacssági* itéletet kérni. Az uj eljárás azt a két órai várakozást nem ismeri és ezentúl az idező végzésben kitüntetett óra irányadó a pontos megjelenés tekintetében, vagyis a nyolcz órára idézett felek és ügyvédek, (sőt még a birák is) kénytelenek lesznek pontban 8 órakor megjelenni.

Különfélék.

* **Egy kétezer éves levélnyomó.** Bismarck herczeg nemrégiben értékes ajándékot kapott egy tisztelőjétől. Az ajándék egy vas levélnyomó, amelynek szerfölött érdekes története van. Strabo geografiájának 14-ik könyvében leirja Diana Leukophryne magneziai templomát, amely e leirás után szebb volt még az efezusi templomnál is. A templomot Krisztus előtt kétszáz évvel épiteték. Gyönyörü oszlopcsarnokai dr. Humann ásatásai által kerültek ujra napfényre. Az oszlopok egyikének acélkemény tartóvasából, amelyet kétezer év viharai sem birtak elpusztitani, egy németországi vasgyár igazgatója diszes levélnyomót csináltatott s azt ajándékba adta a vaskancellárnak. A kétezeréves levélnyomó hátlapjára ez a felirat van vésve: „Neked Bismarck herczegnek, a vaskancellárnak kovácsolta e vasat Hermogenes Magnéziában kétszáz évvel Kr. e. Humann találta meg Artemis templomában kétezer év mulva, mai alakjában legyen jelképe annak, hogy amit te alkottál, az évezredekig fog élni.“

— **Hires államférfiak életkora.** Burke szerint a nagy államférfiaknak sokkal több emberismeretre van szükségük, mint tanulmányra. Az emberismeretnek persze előnyére van a nagy életkor s a leghiresebb államférfiak csakugyan számos életévvel dicsekedhetnek. Az angol Gladstone, daczára 86 évének, még mindig szerepel. Krisztics a kiváló szerb miniszterelnök 82 éves, a németek Bismarckja most van 80-ik évében, az olasz Crispi 76, Hohenlohe herczeg, az uj német kancellár 75 éves.

* **A szakácsné felfogása.** Egy magános ur, aki négy hétig utazott, hazajövetele után megvizsgálja a konyhai kiadásokat.

— Ugyan, Julcsa, szól; hiszen magának ugyanannyi kellett, mint a mikor itthon vagyok!

— De, nagyságos ur, mondja a szakácsné, egy személylyel több vagy kevesebb nem határoz.

* **Furcsa nevek.** Leglurcsábbak azok a nevek, melyek pusztán egy betüből állanak, azonban ezek egyuttul a legkényelmesebbek is, különösen olyanoknak, a kiknek sokszor kell a nevüket aláirni. Igy Saint-Martin normandiai városban él egy O marquis, kinek egyik őse III. Henrik alatt pénzügyminiszter volt. Orleansban a legutóbbi sorozásnál egy ujonc jelentkezett, kinek neve csupán ebből a három kezdőbetüből áll: E. F. G. A sorozó bizottság eleinte azt hitte, hogy a fiatal ember rossz tréfát üz, azonban az anyakönyvek és egyéb okmányok is azt tanusitották, hogy a jelentkezőt E. F. G. Adolf Miksának hivják. Párisban hat olyan család van, melynek családneve csupán egy betüből áll; két családot U-nak, kettőt Y-nak, egyet E-nek és egyet A-nak hivnak. Az ilyen egy betüs neveket rendesen talált gyermekeknek adják.

Szerkesztői üzenetek.

Nemo *Budapest.* „A találmány“ banális historia. Aligha lesz közölhető. Hosszabb elbeszéléseket és tudományos tárgyu töredékeket is közlünk.

W. J. *Iklo.* Adandó alkalommal esetleg sorát ejtjük.

Nyilt-tér*)

Egészselyem, mintázott Foulárdokat (mintegy 450 különböző fajban), méter nként **75 krtól 8 frt 65 krig** — valamint **fekete, fehér és szines** selyemszöveteket **45 krtól 11 frt 65 krig** — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 fele dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit **postaber és vámmentesen privátmegrendelők lakasára** ***Henneberg G.*** (cs. kir. udv.szállító) ***selyemgyára Zürichben.*** Minták postafordulóval küldetnek. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Mohón, mély megilletődéssel néztünk a kis füzetre mely lilaszürke papirtáblába volt bekötve. Ez hát a tudás forrása.

De milyen kellemetlen volt meglepetésem, midőn megpillantottam a czimét:

„KIS KÁTÉ“
az elemi iskolák számára.
Irta:
KLEAR FÜLÖP.

Ezer ördög, hát még e titokzatos szellemek is velem akarnak packázni? Hát még ezek ellen se véd meg engem a képviselői immunitás?

Ugy vágtam mérgemben a kátét a pulpitushoz, hogy magától nyilott ki nagy sustorgással a 34. lapra.

A kiadók vihogtak, de a hypnotiseur fölvette a földről nagy komolyan és vissza nyomta a markomba.

— Nézze meg legalább azt a 34. lapot.

Odapillantottam, hát épen a tizparancsolat volt rajta.

— Eh mit csináljak én a tizparancsolattal?

S ezzel restelkedve hagytam el a boltot, hogy haza menjek s a mint forgatom utközben elmémben a negyedik parancsolatot, mely legelőbb ötlött volt szemembe a füzetből, „tiszteljed a te atyádat, hogy hosszu életü légy a földön“, különös gondolatok leptek meg.

Furcsa — mondtam magamban — az az egész indokolás igen furcsa. Elég lett volna odatenni „Tiszteljed atyádat és anyádat,“ punktum. Mire való volt utána ragasztani az indokolást? Mikor végre is ez az indokolás se nem szükséges, se nem igaz. Hány embert ösmertem, a ki nem tisztelte a szüleit és mégis hosszu kort ért.

Soha nekem máskor nem jutott volna eszembe megkritizálni a tiz parancsolat valamely czikkelyét pedig ezerszer és ezerszer czitáltam és forgattam már. De most csak egyre sugdosta valami daemon az istentelen gondolatokat.

— Ohó — kiáltók fel, — milyen tökeletlen az egész. Mennyivel okosabb lett volna, ha Mózes például az ötödik parancsolat, a „ne ölj“ után teszi az indokolást. „Ne ölj — hogy hosszu életü légy a földön.“ Természetesen, mert a ki öl, azt felakasztják.

Bizonyos diadalmas öröm fogott el.

„Menyus, Menyus — szólogattam magamat fenszóval — (a járó kelők mosolyogva nézegettek utánam.) Kutya gyerek vagy, Menyus, kemény koponyád van, Menyus, hogy a kereszténység alaptörvényét ugy össze tudtad marczangolni. Mit szolnának a professzoraid, akik mindig azt hajtották, hogy rossz diák vagy, ha most belátnának a te hatalmas agyvelődbe.

Hu, hogy fogja ezt irigyelni tőlem Szilágyi, ha megtudja! Mi az, a Zichy Nándor beszédjét összetörni, vagy az Apponyit, de tessék a tizparancsolatot szétzuzni.

Arczom égett, szemeim csillogtak, futni és kiáltani lett volna kedvem az emberek után: „Hová siettek, megálljatok, rossz a tizparancsolat.“

De egy-egy perczben elfogott a kétely is. Megálltam az utczán, tünődve. Hátha csalódtam, hátha rosszul értelmeztem? Mert nem lehet az, ha rossz lenne, hogy senki sem vette volna még eddig észre. Hiszen voltak a világon nálamnál okosabb emberek is.

Azután megint előfogott a kétely: de hátha még sem voltak.

Hop! Egyszerre a homlokomra ütöttem. Világosság gyult ki a fejemben.

Az irodalom szempontjából kezdtem latolgatni azt a negyedig parancsolatot: tiszteljed atyádat, hogy hosszu életü légy a földön.

Hátha ezt ugy kell értelmezni, hogy az iróember a saját irodalmi atyáit tisztelje, a saját nemzeti elődeinek a csapásán haladjon, hogy Kemény Zsigmondot, Vas Gerebent szivja föl a lelkébe, ha nem akar elmuló müveket alkotni?

Igen, igen, igy már van értelme a megjegyzésnek: „hogy hosszu életü légy a földön.“

Biz isten, ugy néz ki ez a negyedik parancsolat, mint egy aestetikai szabály a milyen szépen, milyen szabatosan van kifejezve.

Ez a gyanu annyira megkapott, hogy izgatottan huztam ki zsebemből a kis kátét, még egyszer megnézni a negyedik parancsolatot. Szinte kezdtem hinni, hogy nem igy szól, hogy csak aestetikai thémát keresgélő elmém hamisitotta igy át. S ime szemembe ötlik az első parancsolat: „Ne legyenek tenéked idegen isteneid.“

Ez már csak kétségtelen. Ez már csakugyan az iróknak szól. Ne imádjátok az idegeneket, se Zolát, se Dosztojevszkyt, se Dickenst, se Tolstojt. Tiszteld a saját atyádat!

Az első parancsolat felremagyarázhatatlanul megerősitett abban, hogy jól értelmeztem a negyediket.

„Szent isten!“ kiáltottam fel megdöbbenve, — hiszen a szegény Mózes voltaképen aestetikus volt. Es fájt egy kicsit, de viszont megvigasztalt a tudat, hogy a tizparancsolat mégis remek és tökéletes; azonfelül minden benne van a világon még az aestetika alapelvei is.

Lihegve nyargaltam át az egyes parancsolatokon.

Ne ölj! Hát persze. Ez a rémregények irói ellen szól, a kik az összes szereplő személyzetet leölik az utolsó kötetben, de maguk életben maradnak.

Ne paráználkodjál! Igen derék; már a Sinai hegyen is elitélték a frivol irodalmat.

Ne lopj! Ugytetszik megemlékezett Mózes ami akademikusainkról is.

Oh, Klára, milyen boldog voltam, hogy végre megtaláltam a széptani thémát az Almanach részére. S milyen nagyszerü, milyen meglepő thema! Gondold csak el, mint fognak csodálkozni az irók, ha egész röviden odacsapom nekik:

„Uraim, ha valamire akarják vinni a maguk szakmájában, ne hallgassanak senkire, hanem tartsák magukat egyenesen a tizparancsolathoz. Ezt én mondom önöknek

Katanghy Menyhért,
orsz. képviselő, a naplóbiráló bizottság tagja.

U. i. Előérzetem van, hogy miután a thémát szerencsésen megtaláltam (leven csak az első találás nehéz), most már szállást is találok.

Még arról is tudósitalak, ámbár kényes ügy, de előtted nincs titkom, drága lelkem, hogy örömömben pertu lettem a hypnotiseurrel. Derék ember; hasznomra lehet egyben-másban s ha valahogy kezeügyébe kaphatná Lukács Bélát, őt megnypnotizálva, könnyen szuggerálhatná neki, hogy kit válasszon meg maga mellé államtitkárnak. De erről aztán egy szót se asszony, még az édesanyád előtt sem, mert az is szeret fecsegni.

K. M.

QUARNERO BRANDY

megérkezik!

Irodalom.

— **Szeretet** lesz a czime annak az ünnepi kötetnek, melyet a „Jókai“ Magyar Nők Lapja czimü illustris hetilap kriszkindli gyanánt nyujt előfizetőinek. Ez a nagy tekintély- és népszerüségnek örvendő hetilap minden számában vonzó s a szivet-lelket nemesitő közleményeket hoz az előfizetők gyönyörködtetésére. E mellett a legolcsóbb (negyedévre egy frt 75 kr.) a világirodalomban. A „Jókai“ Magyar Nők Lapja szerkesztői, Beksics Gusztávné és Keleti O. Lajos, Salamon Ella trágédiájának megirására kétszáz koronás pályadijat tüztek ki s az érdekes verseny kellemes összhangzásban van a lap élénk szellemével. A „Jókai“ Magyar Nők Lapja, a legszebb és legolcsóbb hetilap szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest VII, Sip-utcza 4.

— **Az Athenaeum Képes Irodalomtörténetéből** megjelent a 26-ik füzet. Két rendkivül érdekes műmelléklet van hozzácsatolva: Kisfaludy Károly vihart ábrázoló festményének (eredetije a Kisfaludy-társ. birtokába) igen sikerült szines hasonmása a Koldustársaság czimü rajza. Mindkettő kitünő bizonyiteka annak, amit a költő életrajzában eddig csak olvastunk, de nem láthattunk sehol, hogy Kisfaludy nemcsak ügyes festő, hanem kitünő rajzoló volt. A szövegben Zichy Antal, Széchenyi munkainak legalaposabb ismerője, folytatja Sz. mint iró cz. tanulmányát, Kardos Albert Kisfaludy Károlyról ír, végül Rákosi Jenő ír Katona Bánkbánjáról azzal az eredeti felfogással, mely minden munkáját megkülönbözteti, s mely e czikket is a Bánkbán-irodalom legjobb tanulmányai közé fogja avatni. A szöveget ezúttal is sok irodalmi vonatkozásu kép disziti: Széchenyi ifjukori és 1860-iki, továbbá a gróf nejének arcképe, a czenki siremlék s a svábhegyi Széchenyi-emlék, Kisfaludy K. arcképe, Kisfaludy halálos ágyán (Bajza, Toldy és Vörösmarty arcképével), siremléke s Ferenczy emlék-tervezetei, Katona szülőház, arcképe és Züllich-féle szobra. A vállalat, mely befejezéséhez közeleg, kétheti füzetekben jelenik meg, füzetenkint 40 krért kapható.

— **„A magyar nemzet története.“** Szalay József kiváló munkájából ma jelent meg a második füzet, melynek úgy szövegéről, mint képeiről elismeréssel kell nyilatkoznunk. — A szerző előbb a rómaiak harczait a germánokkal tárgyalja, azután áttér a hunok betörésére és Atilla történetére, végül a hatodik fejezetben ama germán népekről szól, melyek hazánkban a hunok elüzetése után uralkodtak. — A szöveget ugyanaz az élénk világos előadás jellemzi, a melyet már volt alkalmunk kiemelni és a források felhasználása tekintetében is a legnagyobb lelkiismeretességet kell konstatálnunk. A képek egytől-egyig rendkivül érdekesek és van köztük sok olyan is, a mely nálunk Magyarországon még sohasem volt reprodukálva. — A 4. fejezetben a Columna Antoninak egy érdekes domborművét találjuk, mely a rómaiak kivonulását Carnutumból tárgyalja; Trajan oszlopáról igen szépen van reprodukálva a szarmát lovasok csapatja, távolabb egy harczot látunk rómaiak és germánok közt, majd a „germánok legyőzetését,“ továbbá Marcus Aurelhusnak azt a gyönyörü lovas szobrát, melynek eredetije a római Capitoliumon áll. A Columna Antoninak még néhány részletét is bemutatja a szerző, hogy azután a következő fejezetben a hazánkban talált hun eredetü tárgyakat ismertesse meg velünk. — A Nagy Szent-Miklósi leletet Aëtius római vezér képmása követi, mely egy monzai diptychonról van lemásolva; majd Atilla történetének művészi ábrázolásai közt be van mutatva Knackfuss egy szép rajza: „Követek tisztelgése Atilla nejénél“, valamint Naue: „Atilla halála“ czimü képe. A füzet utolsó fejezete gót képeket tartalmaz, melyek a vatikáni muzeumban őrzött sarkofágról vannak lemásolva, végre népvándorlási ékszerek vannak bemutatva két szép táblázatban. — Azt hiszszük, maga e rövid tartalmi ismertetés is elegendő arra, hogy bárkit is meggyőzzön a Szalay-féle munka nagy értékéről. Csak még arra figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy e munka nem tudósok, hanem a müvelt nagy közönség számára készült. Nem is egy évtized, hanem alig két esztendő fog kelleni befejezéséhez, úgy hogy az egész mű 1896. év elején kapható lesz. Ez is nagy előnye a könyvnek, melyet ismételve melegen ajánlunk. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetési ára negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 kr., félévre (12 füzet) 2 frt 40 kr., egész évre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetési összeg legczélszerübben Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadóhivatalának Andrássy-ut 21. sz. alatt küldendő be. A füzetek bérmentve küldetnek.

— **Iparosok Olvasótára** czim alatt a folyó deczember hónaptól kezdve egy füzetes kiadásban megjelenő irodalmi vállalat fog megindulni, mely vállalat a nagyméltóságu Vallás-, Közoktatásügyi és Kereskedelemügyi m. kir. miniszter Urak jóváhagyása és támogatása mellett létesül. Az „Iparosok Olvasótára“ azon fontos czél megvalósitására létesül, hogy iparos ifjuságunknak módot nyujtson, egyrészt a hiányzó, de elkerülhetetlenül szükséges ismeretek megszerzésére; másrészt a pályájukon szükséges hasznos tudnivalók kibővitésére. Ezen vállalatban megjelenendő olvasmányok akként lesznek szerkesztve, hogy egyrészt a szakirányu tanonczi skolákban segédkönyvül használtassanak, másrészt az iskolát végzett, de szakirányu oktatásban nem részesült iparos-segédeknek önképzésökre eszközül szolgáljanak. E mellett a tanulni vágyó mesterek is haszonnal forgathatják ezen olvasmányokat, mert azokból egyrészt a saját javukra okulást, másrészt eszközt nyernek arra, hogy segédeiket és tanonczaikat iparágukban helyesen képezzék. A vállalat tehát egy kis tükör leend, a melybe a nagyok is bele nézhetnek. Az „Iparosok Olvasótára“ foglalkozni kiván az ipari élet minden ágával, a gyáriparral ugy, mint a kézmüiparral; és mig egyrészről népszerü modorban tárgyalni fogja mindazt, a mire az iparos osztálynak müvelődési szempontból szüksége van, másrészről szintén népszerü modorban megirva, a szakképzés terjesztése czéljából tárgyalni fogja az ipar-technikai kérdéseket; de a szorosan vett szakirányu ismereteken kivül, adni fog a vállalat a közgazdaság körébe eső, továbbá erkölcsnemesitő, sziv- és jellemképző olvasmányokat, mindezeket az ipari életből meritve és az iparos osztály anyagi és szellemi fejlődésének támogatására. A vállalat körül csoportosulnak hazánk szakirói nak kitünőségei, akiknek sorozatában dr. Matlekovics Sándor, közgazdasági életünk e kiváló vezérférfiát, iparügyünk leghivatottabb szószólóját üdvözölhetjük. Közlésre ki vannak tüzve: 1. „Az ezredéves kiállitás ismertetése.“ Gelléri Mórtól, a kiállitás titkárától. 2. Népszerü épitészet. Vigh Albe ttől, a szegedi áll. ipari szakiskola igazgatójától. 3. Az iparos jellemzése. Dr. Pechány Adolf tanártól. 4. Fontosabb tudnivalók a fáról. (A fa technologiája.) Gaul Károly müegyetemi magántanár- és budapesti áll. ipariskolai szaktanártól. 5. Kazánkezelestan. Gőzgépkezelestan. Tetmajer Károly kassai áll. közép ipariskolai igazgutótól. 6. Magyarország iparának ismertetese. Sterényi József kir. iparfelügyelőtől és az ipari szakiskolák felügyelőjétől. 7. Népszerü mechanika. Hinsenkamp Bernát kassai áll. közép ipariskolai szaktanártól. 8. A magyarországi legényegyletek. Rusek Antal győri esperes-plébánostól. 9. Az iparban előforduló ásványok. Dr. Sterényi Hugó tanártól. 10. Magyarország városai ipari szempontból. György Aladár tanügyi és közgazdasági irótól. 11. A kisipari gépek. Jalsoviczky Géza budapesti áll. ipariskolai szaktanártól. 12. „Textilipar.“ Szegedi Árpád budapesti mérnöktől. 13. „Mütörténelem.“ Klein Jakab müépitész és temesvári ipariskolai tanártól. 14. „A vasipar köréből.“ Edvi Illés Aladár budapesti áll. ipariskolai szaktanártól. 15. „Az ipar és képzőművészetek érintkezési pontjai.“ Mosdossy Imre kir. segédtanfelügyelőtől. 16. „Az elektromotorok s azok alkalmazása.“ Weyde Ferencz kassai áll. középipariskolai szaktanártól. 17. „Physika az iparban.“ Dr. Kovács János budapesti pedagogiumi tanártól. 18. „Az agyagiparról.“ Petrik Lajos budapesti áll. szaktanártól. A felsorolt czimek tájékozódást nyujtanak arról, hogy mily dolgozatokat fog közölni az „Iparosok Olvasótára.“ Az egyes füzetek ára 30 kr., s megrendelhető Lampel Róbert könyvkereskedőnél, Budapest Andrássy-út 21.

Vasuti menetrend.

Kl.	Állomások.	cz. vegyes vonat. M. III. oszt. kocsikkal.			
	Középeurópai idő.	reggel	d. e.	este	1603*)
—	**Kőszeg** ind.	4^{50}	11^{50}	6^{10}	8^{10}
6	Lukácsháza (m. h.)	5^{03}	12^{03}	6^{24}	8^{24}
12	Német-Gencs (m. h.)	5^{10}	12^{24}	6^{41}	8^{41}
18	**Szombathely** érk.	5^{35}	12^{50}	6^{50}	8^{50}
—	**Szombathely** ind.	6^{45}	3^{15}	7^{00}	11^{00}
7	Német-Gencs (m. h.)	7^{01}	3^{31}	7^{00}	11^{18}
18	Lukácsháza (m. h.)	7^{10}	3^{45}	$8^{\ 0}$	11^{31}
18	**Kőszeg** erk.	7^{31}	4^{01}	8^{00}	11^{44}

*) Csak kedden és pénteken, nyáron azonkivül még minden vasár- és ünnepnapon is közlekedik.

Déli vasut menetrendje.

Szombathelyről Bécs felé indul:

Szombathely	reg. 4.00	reg. 5.53 d. e.	9.01 d. e.	4.39
Acsád	„ 4.18	„ 6.07 „	9.18 „	4.55
Bécsbe érk.	„ 8.00	„ 8.40 d. e.	1.54 „	8.59

Szombathelyről Nagy-Kanizsa felé indul:

Szombathely	d. e. 11.07	este 7.05	éjjel	12.51
Dömötöri	„ 11.23	„ 7.27	„	1.10
Molnári	„ 11.33	„ 7.41	„	1.21
Vasvár	„ 11.40	„ 7.51	„	1.29
Sz.-Iván (Z.-Egerszeg)	d. u. 12.25	„ 8.47	„	2.18
N.-Kanizsára érk.	„ 1.34	„ 10.15	„	3.42

Szombathelyről Grácz felé indul:

Szombathely	ragg. 8.38	d. u. 3.12	este	5.05
Kis-Unyom	„ 8.51	„ 3.25	„	5.17
Egyházas-Rádocz	„ 6.05	„ 3.39	„	5.30
Körmend	„ 9.19	„ 3.53	„	5.42
Csákány	„ 6.35	„ 4.05	„	5.57
Rátót	„ 6.45	„ 4.16	„	6.06
Szent-Gothárd	„ 7.09	„ 4.39	„	6.26
Gyanafalva	„ 7.39	„ 4.50	„	6.44
Grácsba érkezik	4. e. 10.35	este 7.24	„	—.—

Kanizsa felől Szombathelyre indul:

N.-Kanizsa	éjjel 12.45	reggel 6.05	d. u.	2.05
Sz. Iván (Z.-Egerszeg)	„ 2.19	„ 7.32	„	3.15
Győrvár	„ 3.38	„ 8.08	„	3.38
Molnári	„ 3.14	„ 8.17	„	4.05
Dömötöri	„ 3.27	„ 8.28	„	4.15
Szombathelyre ér.	„ 3.47	„ 8.45	„	4.31

Bécs felől Szombathelyre indul.

Bécs	ragg. 7.20	délb. 1.35	d. u.	5.05	est.	7.40
Acsád	„ 10.41	„ 3.31	„	8.08	éj.	10.20
Szombath. é.	„ 10.55	„ 6.49	„	10.28	„	12.27

Grácz felől Szombathelyre érkezik:

Grácz	délb. —.—	ragg. 8.10	este	6.21
Gyanafalva	reggel 5.46	„ 10.56	„	9.16
Szt-Gothárd	„ 6.08	„ 11.11	„	9.15
Rátót	„ 6.28	„ 11.29	„	8.25
Csákány	„ 6.34	„ 11.33	„	8.42
Körmend	„ 8.50	„ 11.53	„	10.04
Egyházas-Rádocz	„ 7.03	„ 12.08	„	10.17
Kis-Unyom	„ 7.16	„ 12.22	„	10.29
Szombathelyre érkezik	„ 7.26	„ 12.36	„	10.41

Magyar királyi államvasutak.

Budapestre.

Szombathely	éjsz. 2.42	reggel 7.35	d. u.	12.44	este	10.06
Vép	„ 2.58	„ 7.48	„	12.56	„	10.53
Sárvár	„ 3.28	„ 8.12	„	1.22	„	11.31
O.-Asszonyfa	„ 3.47	„ 8.26	„	1.37	„	11.46
Kis-Czell	reggel 4.26	„ 8.48	„	2.30	„	12.10
Győr	d. e. 10.34	„ 10.34	„	5.02	„	2.31
Bpestre érk.	d. u. 1.25	d. u. 1.25	este	7.50	„	7.50

Budapestről.

Budapest	ragg. 8.30	d. u. 2.05	este	9.30	d. u.	2.05
Győr	d. e. 11.35	„ 5.07	„	2.09	„	5.55
Kis-Czell	d. u. 1.54	este 8.58	„	4.11	este	8.39
O.-Asszonyfa	„ 2.14	„ 7.12	„	4.32	„	9.07
Sárvár	„ 2.26	„ 7.24	„	4.45	„	9.26
Vép	„ 2.52	„ 7.47	reggel	5.12	„	9.54
Szombath. é.	„ 3.04	„ 7.58	„	5.25	„	10.12

Hirdetések.

Lakás-áthelyezés.

Bátorkodom tisztelt pártfogóimnak és a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy

épitő- és butorasztalos üzletemet

november 5-től fogva saját házamba, **Magyarutcza 734. sz.** (Kiss fényképész mellett) tettem át és egyszersmind kérem az eddig irántam tanusitott bizalmat még továbbra is fenntartani, miután főtörekvésem oda fog irányulni, hogy t. pártfogóimat minél jobban kielégitsem.

Mély tisztelettel

Mederl János,
épitő- és butorasztalos.

A „Vasmegyei naptár“

1895-re.

november hó végén fog megjelenni. Ez egyetlen házagpótló kézikönyv magában foglalja a rendes naptári részen kivül **az egész megye czim- és névtárát, hatóságait és hivatalait,** miért is nélkülözhetlen segédeszköze minden ügyvédnek, köz- és körjegyzőnek, lelkésznek, tanitónak és egyáltalán mindazoknak, kik a hatóságokkal érintkezni szoktak. Ezenkivül magában foglal egy **„Gazdasági naptárt“** és mintegy 5 ivre terjedő **szépirodalmi részt** is.

A naptár ára, daczára gazdag tartalmának **csak 30 kr.,** postai küldéssel 35 kr., mely összeg előleges beküldése mellett bérmentve vagy kivánatra utánvéttel küldetik.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedő és a kiadó

Gábriel Ágoston könyvnyomdász
Szombathelyen.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.